

Sylurskie ramienionogi z rzędów Strophomenida i Orthotetida z regionu bałtyckiego, zwłaszcza z wierceń na Litwie

Petras Musteikis and L. Robin M. Cocks

Acta Palaeontologica Polonica 49 (3), 2004: 455-482

W sylurze wschodnią i zachodnią część starego kratonu Baltiki pokrywały morza epikontynentalne, a znaczną część ich makrofauny dennej w sylurze (od landoweru do przydolu) stanowiły ramienionogi. Rzędy Strophomenida i Orthotetida są znaczącymi składnikami fauny brachiopodowej, toteż rodzaje i gatunki nadrodzin Plectambonitoidea, Strophomenoidea i Chilidiopsoidea, występujące w sylurze Baltiki zostały opisane i poddane rewizji systematycznej, a zasięgi poszczególnych taksonów oszacowano na podstawie danych z licznych wierceń na wschodnim obrzeżu Bałtyku, w szczególności na Litwie, oraz przypisano je do biocenoz dennych. Najpospolitszymi przedstawicielami Plectambonitoidea są *Eoplectodonta* (*Eoplectodonta*) (6 gatunków), *Leangella* (2 gatunki), i *Jonesea* (2 gatunki); rzadsze były *Aegiria* i *Eoplectodonta* (*Ygerodiscus*); w obrębie tego ostatniego podrodzaju wyróżniono nowy gatunek *E. (Y.) bella* z wenloku Litwy. Występuje osiem rodzin Strophomenoidea; rzadkie Leptaenoideidae tylko na Gotlandii (*Leptaenoidea*, *Liljevallia*). Strophomenidae są reprezentowane przez *Katastrophomena* (4 gatunki) i *Pentlandina* (2 gatunki); *Bellimurina* (*Cyphomenoidea*) znana jest tylko z Oslo i Gotlandii. Rafinesquinidae obejmują wszędobylski rodzaj *Leptaena* (co najmniej 11 gatunków) oraz *Lepidoleptaena* (2 gatunki), a także *Scamnomena* i *Crassitestella* znane wyłącznie z Gotlandii i Oslo. Wśród Amphistropiidae pospolita jest *Amphistrophia*, rzadkie zaś *Eoamphistrophia*, *Eocymostrophia* i *Mesodouvillina*. Spośród Leptostropiidae *Mesoleptostrophia*, *Brachyprion* i *Protomegastrophia* są częste, natomiast *Eomegastrophia*, *Eostropheodonta*, *Erinostrophia* i *Palaeoleptostrophia* odnotowano w sylurze tylko w rejonie dzisiejszego zachodniego Bałtyku. Wśród Eopholidostrophidae, *Mesopholidostrophia* jest pospolita a *Eopholidostrophia* rzadka, zaś jeśli chodzi o Shaleriidae, rodzaj *Shaleria* został po rewizji uznany za jedyny w obrębie rodziny; podzielono go na trzy podrodzaje: *S. (Shaleria)*, *S. (Shaleriella)* i *S. (Janiomya)*. Wśród Strophonellidae *Strophonella* była szeroko rozprzestrzeniona, natomiast *Eostrophonella* rzadka. Spośród Orthotetidae pospolite są *Coolinia* i *Morinorhynchus* (z nowym gatunkiem *M. rubeli* z ludlowu i przydolu Litwy opisanym na podstawie materiału z wierceń), podczas gdy *Fardenia*, *Saughina* i *Valdaria* znów znane są jedynie z rejonu zachodniego Bałtyku. Większość omawianych rodzajów liczne gatunki miały szerokie rozprzestrzenienie; znane są mórz sąsiednich prakontynentów Awalonii i Laurencji; niektóre miały jeszcze bardziej kosmopolityczny zasięg.

Key words: Brachiopoda, Silurian, Lithuania, Baltic, Strophomenoidea, Plectambonitoidea,

Orthotetoidea.

Petras Musteikis [petras.musteikis@gf.vu.lt], Department of Geology and Mineralogy, Vilnius State University, Ciurlionio 21/27, Vilnius, Lithuania LT 2009 (corresponding author); L. Robin M. Cocks [r.ocks@nhm.ac.uk], Department of Palaeontology, The Natural History Museum, Cromwell Road, London, U.K. SW7 5BD.

 [Full text \(1,578.8 kB\)](#)